

HISTÒRIA DE L'ORATORI DE VILLA REMEDIOS. 1921

Joan Josep Vallvé

Resum: Breu història de l'oratori de Villa Remedios (*Foto 1*), construït a primera línia de mar l'any 1921, ara fa 100, del qual encara es conserva l'edifici, tot i que reformat, les portes principals i alguns mobles.

Paraules clau: Villa Remedios, oratori, Ataúlfo Ayala.

Abstract: Brief history of the oratory of Villa Remedios (*Foto 1*), built on the seafront in 1921, 100 years ago, of which, although renovated, the building, the main doors and some furniture are still preserved.

Keywords: Villa Remedios, oratori, Ataúlfo Ayala.



Foto 1. Villa Remedios

Orígens

L'any 1921, el general de Divisió Don Ataúlfo Ayala López, va fer construir una casa amb jardí i un oratori annex a la casa, en uns patis que hi havia a tocar de la platja i al costat de les “botigues” dels pescadors.

Els patis els havia venut, poc temps abans, la Sra. Caterina Gené Gassó a la dona del general, les dues eren veïnes de Lleida, per “2 duros simbòlics”.

La casa es va dir “VILLA REMEDIOS”, tal com estava indicat a la façana principal que donava al jardí, i va quedar ubicada al carrer “Playa 18” i l'oratori a “Playa 17” (Foto 2), segons apareix als rebuts, conservats, de la contribució urbana i els de l'electricitat de la companyia Riegos y Fuerza del Ebro.



Foto 2. Playa 17 - 18

El carrer “Playa”, que correspon a l'actual Botigues de Mar, era un camí de terra que limitava amb la platja.

Ressenya de Don Ataúlfo Ayala López. (Foto 3)

El general Ayala, que va néixer el 6 de novembre de 1855, va ser un militar d'infanteria, que havia lluitat contra els carlins el 1875, especialment a Catalunya.

Del 1891 al 1894 participa a la guerra del Marroc, des de Melilla, i el 1895 se'n va anar a la guerra de Cuba.



Foto 3. Ataulfo Ayala - ABC
31/12/1916

El 1907 va ser ascendit a coronel, al comandament del regiment de Tetuan, i el desembre del 1912 va ser ascendit a general de brigada.

Al gener del 1913 se l'autoritza a fixar la seva residència a Lleida, on es casà amb una veïna de la mateixa capital.

El 1922, com a General de Divisió, va ser el jutge instructor en el cas contra els caps militars de l'exercit espanyol a Melilla pel desastre d'Annual, davant d'Abdelkrim l'any 1921, en la gerra del Rif.

El general Ayala va morir a Tarragona el 1931, sense descendència.

Edificis

La casa principal constava de planta baixa i dos pisos, als que s'hi accedia per una ampla escala central. (Fotos 4, 5, 6 i 7)



Foto 4, 5, 6 i 7

Al davant de la casa hi havia un ampli jardí, que tenia un emparat de vinya a la paret del costat muntanya, des del qual s'entrava a la casa.

El jardí tenia una gran porta que donava al carrer de la platja i una altra porta petita a la banda de muntanya.

L'oratori annex constava de planta baixa, amb un petit pati que tenia una porta que donava al carrer posterior, d'una primera planta que tenia una terrassa que donava al carrer de la platja i d'una segona planta que era un terrat. (Foto 8)



Foto 8.



Foto 9

L'accés a la planta baixa pel costat de mar, era per una porta de fusta (encara existent) que donava a un cancell amb una porta interior que emmarcava vidres rugosos (*Foto 9*).

Tot seguit la sala i l'alcova del capellà; més a l'interior, una dependència per a armaris i, a la banda de muntanya, el rebost, sota del qual hi havia una cisterna i la cuina que comunicava amb la cuina de la casa principal, la residència del general.

Per un passadís lateral al rebost, s'accedia al petit pati posterior on hi havia un safareig i un pou d'aigua molla, no potable, que es feia servir per a la neteja.

A la primera planta hi havia la capella, que al fons, darrere l'altar, tenia 2 finestrals acabats amb arc gòtic amb unes "calcomanies" enganxades als vidres imitant uns vitralls plomats. Precisament la part de l'altar tenia el sostre més alt aprofitant un espai que s'enfilava a la segona planta.

La capella tenia una porta lateral, que comunicava amb el replà de la primera planta de la casa principal, des d'on el general i la seva esposa accedien a les celebracions religioses.

Des del carrer, s'accedia a la primera planta per una escala situada en línia amb la porta d'entrada i per ella anaven a la capella la gent del barri que volia assistir a les celebracions.

Al fons de la capella hi havia una porta que donava a la terrassa del carrer del mar i des d'aquesta terrassa s'accedia per una escala de fusta (*Fotos 10 i 11*) al terrat de la segona planta.



Foto 10 i 11

Mobiliari de la capella

Del mobiliari existent a l'època, a la capella, es conserven encara algunes peces.

- A planta baixa, darrere la porta principal, que encara és l'original, hi ha un medalló amb el Sagrat Cor. (*Fotos 12 i 13*)



Foto 12 i 13

- La barana de fusta de l'escala d'accés a la primera planta. (*Foto 14*)
- Una calaixera per guardar-hi les estoles, amits, calzes, etc. (*Foto 15*)
- Un armari encastat per penjar-hi les albes, les casulles, etc. (*Foto 16*)



Foto 14



Foto 16



Foto 15

- Cadires amb el cognom dels “propietaris” al respatller (Foto 17) i reclinatoris també amb el cognom al passamà (Fotos 18 i 19).



Foto 17, 18 i 19

- Un quadre del Sagrat Cor, amb la frase en llatí “SICUT DILEXIT ME PATER ET EGO DILEXI VOS” (“Com el Pare em va estimar, jo us estimo a vosaltres”. Joan. 15.9) envoltat dels símbols dels quatre evangelistes. (Foto 20)



Foto 20

- L'escala de fusta que accedeix al terrat des de la terrassa del primer pis. (*Fotos 10 i 11*)

A part d'aquests mobles hi ha un bagul de fusta (Foto 21), amb les lletres A A L incrustades, que corresponen a les inicials del general Ataúlfo Ayala López.



Foto 21

En aquesta arca, el general hi guardava les botes, els vestits i altres indumentàries militars que li corresponien com a membre de l'Arma d'Infanteria.

Període d'activitat religiosa, fins el 1936

L'activitat religiosa a l'oratori, s'estima que es va allargar fins a 1936, perquè ja no hi ha constància que hi hagués cap celebració després de la Guerra Civil.

El General va morir l'any 1931 i va deixar Villa Remedios i l'oratori a la seva esposa. Com que no varen tenir fills, a la seva mort la propietat va passar a la seva neboda, la Sra. Rosa Valls i Nieto, casada amb el Sr. Mariño, també militar, que eren propietaris d'una altra casa al mateix carrer (la que té una estructura de castellet), on anys després va haver-hi el bar-discoteca Yola i actualment hi ha el restaurant Polini Too.

Aquest matrimoni eren els propietaris de les cadires i reclinatoris de les fotos 17, 18 i 19, que encara es conserven.

Període fins el 1946

Vista de Villa Remedios i l'Oratori els anys 40. (Foto 22)



Foto 22. Nuria Ramón, 1940



Foto 23 i 24

La Sra. Rosa Valls (coneguda pels veïns com Rosita Mariño) va fer instal·lar, la terrassa un frontis de gelosia de fusta amb dues arcades (Fotos 23 i 24), per poder “mirar sense ser vista” segons explicaven els veïns.

El desembre de 1946, la Sra. Rosa Valls ven Villa Remedios i l'oratori a la Sra. Sofia Baldrich i Gatell, filla d'Hermínia Gatell i Ramon i neta de Joan Gatell i Folch, enginyer, fill d'Altafulla i germà de Joaquim Gatell i Folch el “Kaid Ismail”. (Foto 25), segons escriptura de compra davant del notari José Ma Faura Ubach de Barcelona de data 21/12/1946.



Foto 25

Període fins el 1977

El 1947 la nova propietat fa reformes a Villa Remedios, però sobretot a l'oratori.
(Fotos 26 i 27)



Foto 26



Foto 27

La primera planta divideix el replà comú i tanca la comunicació amb el replà de la primera planta de Villa Remedios. Des d'aquest replà s'accedeix a tres dormitoris i un bany.

Un dels dormitoris del costat de mar té una sortida a la terrassa que es va modificar cobrint-la amb una teulada i convertint la gelosia de fusta en dues arcades d'obra, que encara hi son actualment.

Els primers anys, des de 1947, va passar a ser la segona residència de la propietat. Però a partir de l'any 1953 es posa en lloguer de temporada, perquè la propietat trasllada la seva segona residència a la Vila Closa del poble.



Foto 28. Detall de Villa Remedios a les Botigues de Mar, anys '60

En aquella època es canvia la numeració del carrer, començant per l'est, i Villa Remedia passa a ser Botigues de Mar, 22 i 23 i l'oratori passa a ser Botigues de Mar, 24. (Foto 28)

Als anys 70 es construeix un mur de protecció, construït a càrrec dels veïns del carrer, que separava la sorra de la platja del carrer Botigues de Mar, davant de la pujada continuada del nivell del mar. (Foto 29)



Foto 29

El juliol de 1977, la Sra. Sofia Baldrich i Gatell fa donació de l'oratori al seu fill el Sr. Joan Josep Vallvé i Baldrich, segons escriptura davant del notari Francisco Hidalgo Torruella de Barcelona de data 4/7/1977.

Període fins el 2021. 100 anys



Foto 30 i 31

La casa segueix llogada per temporades fins el 1979. (Foto 30)

El 1980 comencen unes obres de reforma, en diverses fases, que s'acabaran el 1982. (Foto 31)

Les principals modificacions corresponen a:

- La total renovació de la façana posterior. S'habiliten unes golfes, a la segona planta, que tenen accés pel terrat, modificant una part de la primera planta. (Fotos 32 i 33)



Foto 32. 23/06/1980



Foto 33. Febrer 1983

- L'engrandiment de la cuina, amb l'obertura d'una finestra a la façana posterior, i eliminant el rebost i la cisterna i el pas a la cuina de la casa principal.
- La instal·lació d'un lavabo al final del passadís i l'obertura d'una altra finestra a la façana posterior
- S'elimina l'envà de divisió de la sala i l'alcova del capellà per convertir-lo en una estança més ampla de cara al mar.
- La modificació de la finestra de la façana mar per fer-la més gran i apaïxada. (Foto 34)
- Totes les finestres de la planta baixa incorporen una reixa de protecció.

A partir de l'any 1981 passa a ser la segona residència de la nova propietat.

El 1984 el mur existent des dels anys 70 cau per culpa d'un fort temporal, s'arregla el carrer

Botigues de Mar i es posa una escullera de roques per protegir-lo. És aleshores que passa a ser només per vianants. (Foto 35)



Foto 34



Foto 35

El 1994 es refà l'escullera (*Foto 36*), s'amplia la platja (*Foto 37*), es pavimenta el carrer Botigues de Mar, amb lloses i còdols del Gaià (*Foto 38*), i es protegeix el passeig resultant amb un muret de pedra.



Foto 36, 37 i 38

L'any 2000 s'enderroca l'edifici principal de Villa Remedios, al cap de 71 anys de ser construït, per edificar-hi nous apartaments.

A principis dels 2000 es va tornar a canviar la numeració del carrer, començant-la per l'oest i tenint només una numeració senar, l'oratori passà a ser **Botigues de Mar, 59**, numeració actual. La rajola blanca i blava amb la numeració 24 no s'ha retirat, ja que és un número parell. (*Foto 39*)



Foto 39

Relació de fotos:

Diari *ABC*: 3

Joan Vallvé: 4, 5, 6, 7, 23, 25, 26

Gemma Soldevila: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 i 21

Núria Ramon: 22

Raymond: 27

Joan Josep Vallvé: 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38

José Manuel Baldrich: 39